

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

**ФАКУЛЬТЕТ КІНО-, ТЕЛЕМИСТЕЦТВА
КАФЕДРА МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА, ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА ТА МОВОЗНАВСТВА**

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Гарант освітньої програми
проф. Давидова І. О.

_____ 2019 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Проректор з
навчальної роботи
Сташевська І.О.

_____ 2019 р.

**Силабус
навчальної дисципліни**

«ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА НАУКОВОГО РЕДАГУВАННЯ»

Освітня програма — Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

Спеціальність — 029 Інформаційна, бібліотечна, архівна справа

Галузь знань — 02 Культура і мистецтво

Ступінь вищої освіти – доктор філософії

Харків - 2019

Силабус склала:

доктор педагогічних наук, доцент кафедри мистецтвознавства, літературознавства та мовознавства

Білик Олена Миколаївна

Силабус затверджено на засіданні кафедри мистецтвознавства, літературознавства та мовознавства,

протокол № 1 від «16» серпня 2019 р.

Завідувач кафедри мистецтвознавства, літературознавства та мовознавства,

д.мистецтвознавства, професор

Рибалко С. Б.

Силабус затверджено на засіданні групи забезпечення спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», протокол № ____ від « ____ » _____ 2019 р.

Голова групи забезпечення

д.н. із соц.комунікацій, професор

Давидова І. О.

1. Загальна інформація про дисципліну

1	Назва дисципліни	Теорія та практика наукового редагування
2	Викладач	Білик Олена Миколаївна
3	Контактні дані викладача (роб.тел., емейл)	bilikle@gmail.com
4	Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	вибіркова
5	Рік підготовки	1, 2
6	Семестр	2, 3
7	Лекції (год.)	20
8	Практичні (семінарські, лабораторні) заняття (год.)	20 (семінарських 20)
9	Самостійна робота (год.)	30
10	Індивідуальна робота (год.)	—
11	Кількість кредитів	3
12	Загальна кількість годин	90
13	Види поточного контролю	поточне опитування, контрольні тестування, реферати, есе-рефлексія
14	Вид підсумкового контролю	залік

2. Анотація дисципліни

2.1. Місце дисципліни в програмі навчання

Навчальна дисципліна «Теорія та практика наукового редагування» покликана допомогти студенту досягнути розуміння сутності роботи з науковим текстом, осягнути специфіку побудови наукових текстів різних жанрів, оволодіти методами їх написання. У процесі вивчення дисципліни студенти мають усвідомити нормативну базу редагування, принципи роботи з науковими текстами. Окрім цього, «Теорія та практика наукового редагування» як навчальна дисципліна покликана сприяти формуванню у студентів здібностей до самооцінки, самоконтролю, самореалізації, забезпечити усвідомлення необхідності дотримання академічної доброчесності під час написання наукових текстів.

2.2. Пререквізити та постреквізити дисципліни

«Теорія та практика наукового редагування» як навчальна дисципліна функціонує й розвивається у нерозривному зв'язку як із дисциплінами циклу загальної та мовної підготовки («Філософія: теорія та методологія пізнання», «Культурологія», «Іноземна мова в науковій комунікації», «Інноваційні методи викладання у вищій школі», «Організація та методика науково-дослідної роботи»), так і з фаховими дисциплінами, зокрема «Теорія та історія соціальних комунікацій», «Сучасні проблеми розвитку документно-інформаційних систем», «Менеджмент знань», «Наукометричні бази даних»). Особливо важливим є те, що навчальна дисципліна «Теорія та практика наукового редагування» спрямована на формування у студентів компетентностей, пов'язаних із підготовкою дисертаційного дослідження, написанням наукових статей, доповідей, роботою з науковими текстами різних жанрів.

Здобутий студентами під час вивчення навчальної дисципліни «Теорія та практика наукового редагування» фрагмент соціокультурного досвіду у вигляді системи знань, умінь, норм і цінностей стане теоретичним підґрунтям подальшої науково-дослідної діяльності щодо

опрацювання джерел наукової інформації та написання власних текстів наукового стилю, пов'язаних із дисертаційним дослідженням та підготовкою тексту дисертації тощо.

2.3. Мета вивчення дисципліни – забезпечення набуття студентами ключових фахових компетентностей редагування текстів різних жанрів наукового стилю мовлення, поглиблення знань у галузі теорії редагування, вироблення практичних умінь та навичок щодо підготовки текстів різних жанрів наукового стилю, приведення повідомлень у відповідність з існуючою нормативною базою; здобуття ними компетентностей, достатніх для мовленнєвого та змістового оформлення нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі дослідницько-інноваційної діяльності за обраним фахом; оформлення результатів власних наукових досліджень у різних жанрах наукового стилю мовлення.

2.4. Завдання вивчення дисципліни.

1. Сформуванню цілісної системи знань щодо редакторського аналізу наукових текстів як методу їх об'єктивної характеристики й оцінки, а також визначення шляхів удосконалення повідомлення в процесі його підготовки до публікації.

2. Ознайомити з нормативною базою наукового редагування.

3. Забезпечити оволодіння методикою редагування, прийомами й засобами реалізації рекомендацій, сформульованих упродовж редакторського аналізу: різними видами правки (вчитування, доопрацювання, переробки, скорочення), технікою аналізу тематичної, композиційної й логічної організації наукового тексту, роботою з фактологічним матеріалом, коректурними знаками для виправлення текстової та ілюстративної частин тексту.

4. Розкрити особливості редагування текстів різних видів і жанрів наукового стилю мовлення.

2.5. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

Загальні компетентності:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- Здатність до формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.
- Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність застосовувати теоретичні знання у практичних ситуаціях у науковій діяльності.
- Здатність проведення та презентації результатів наукових досліджень на відповідному рівні з використанням інформаційних і комунікаційних технологій в інформаційній, бібліотечній та архівній справі.
- Здатність до пошуку, оброблення та критичного аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність розробляти і управляти науковими проектами.
- Здатність працювати в міжнародному контексті.
- Здатність працювати автономно.

Професійні компетентності:

- Здатність дотримуватися норм професійної етики (академічна доброчесність).
- Здатність до професійної мобільності та вміння адаптуватися до нових виробничих ситуацій.

- Вільне володіння категорійно-поняттєвим та аналітично-дослідницьким апаратом в галузі інформаційних наук, документознавства, бібліотекознавства та архівознавства.
- Здатність розробляти програму та виконувати складні наукові дослідження з використанням широкого кола якісних і кількісних методів та високоспеціалізованого інструментарію прикладного аналізу.
- Спроможність професійно виконувати організаційно-управлінські, науково-дослідницькі, експертно-аналітичні та консультаційні функції на національному та міжнародному ринках праці

2.6. Результати навчання.

Результати вивчення даної освітньої компоненти деталізують такі програмні результати навчання:

- взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові особливості;
- володіти знаннями про передові концептуальні та методологічні аспекти в галузі науково-дослідної та/або професійної діяльності і на межі предметних зв'язків інформаційної, бібліотечної та архівної справи;
- уміти критичного мислити, оцінювати та синтезувати інноваційні ідеї в галузі інформаційної, бібліотечної та архівної справи;
- уміти професійно виконувати організаційно-управлінські, науково-дослідницькі, експертно-аналітичні та консультаційні функції на національному та міжнародному ринках праці;
- застосовувати загальноприйняті засоби комунікації в діалоговому режимі з міжнародною науковою спільнотою та громадськістю в галузі наукової та/або професійної діяльності щодо проблем інформаційної, бібліотечної та архівної справи;
- розробляти та реалізовувати проекти, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язання значущих соціальних, наукових, культурних, етичних та інших проблем предметної галузі;
- здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, нести відповідальність за навчання інших;
- планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт у встановлені роботодавцем терміни.

3. Політика дисципліни

3.1. Політика виставлення оцінок (пропущені заняття, відпрацювання пропусків): кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених студентам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу студента; у випадку невідпрацювання студентом усіх передбачених занять до заліку він не допускається; пропущені заняття обов'язково мають бути відпрацьовані. Форму і час відпрацювання студент та викладач взаємопогоджують.

3.2. Політика академічної поведінки та доброчесності (плагіат, поведінка в аудиторії): конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем, необхідно бути взаємно толерантним, поважати думку іншого. Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. Недопустимі підказки і списування у ході семінарських і практичних занять, контрольних роботах, на заліку.

Норми академічної етики: дисциплінованість; дотримання субординації; чесність; відповідальність; робота в аудиторії з відключеними мобільними телефонами.

4. Програма навчальної дисципліни:

Тематика курсу					
Тема, план лекції, практичного (семінарського) заняття	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Сутність і завдання редагування. Історія розвитку редагування 1.Едитологія та її складові частини. 2.Сутність редагування. 3.Історія розвитку редагування. 4.Становлення редагування в Україні.	Лекція, семінарське заняття	7 – 9, 11, 17	2 2	5 балів	
Тема 2. Методологічні основи та нормативна база редагування 1. Характеристика учасників акту передачі повідомлення. 2.Модель редагування. 3.Поняття редакційної норми.	Лекція, семінарське заняття	7 – 9, 11, 17	2 2	5 балів	
Тема 3. Помилки та їх види 1.Загальна класифікація помилок. 2.Видавнича класифікація помилок.	Практичне заняття	7 – 9, 11, 17	2	5 балів	
Тема 4. Методи редагування 1.Класифікація методів контролю. 2.Класифікація методів виправлення.	Лекція, семінарське заняття	7 – 9, 11, 15 – 17	2 2	5 балів	
Тема 5. Коректура 1.Коректура як процес приведення копії повідомлення у відповідність з його оригіналом. 2.Різновиди коректури. 3.Методи коректури. 4.Коректурні знаки. 5.Загальні правила застосування коректурних знаків.	Лекція, практичне заняття	3, 7 – 9, 14, 18	2 2	5 балів	
Тема 6. Структура редакторського аналізу 1.Предмет, механізм та загальна структура редакторського аналізу. 2.Загальна схема редакторського аналізу й редагування.	Лекція, семінарське заняття	7 – 11, 17	2 2	5 балів	

Тема 7. Культура наукового українського мовлення 1.Наукова мова як комунікативний феномен. 2.Властивості й структурно-сміслові компоненти наукових текстів різних жанрів. 3.Культура читання наукового тексту. 4.Композиція наукового тексту. 5.Мовна особистість доповідача.	Лекція, семінарське заняття	1, 4, 5, 6, 12, 13, 15, 16, 21 – 24	2 2	6 балів	
Тема 8. Науковий текст як предмет редакторського аналізу 1.Науковий текст як результат й одиниця комунікації. 2.Текст і дискурс. Типологія текстів. 3. Академічна доброчесність.	Лекція, семінарське заняття	1, 2, 4, 5, 6, 12, 13, 15, 16, 20 – 24	2 2	5 балів	
Тема 9. Методика й технологія правки наукових текстів 1.Правка як практична реалізація висновків редакторського аналізу, що передбачає внесення змін до тексту. 2.Різновиди правки. 3.Правка-обробка (правка-доопрацювання) як найбільш поширений різновид редакторської роботи. 4.Правка-переробка як різновид творчості, що передбачає кардинальну зміну первісного авторського варіанту тексту. 5.Правка-вичитування як читання тексту “наскрізь”. 6.Компенсаційна коректурна правка як спосіб збереження необхідного обсягу тексту.	Семінарське заняття, практичне заняття	1, 4, 5, 6, 8, 9, 12, 13, 17, 21 – 24	2 4	6 балів	
Тема 10. Інформаційні та соціальні норми редагування наукових текстів 1.Вимірювання та оцінювання кількості інформації. 2.Норми редагування кількості та новизни інформації. 3.Норми редагування цінності інформації. 4.Норми редагування	Лекція, семінарське заняття	3, 7 – 9, 11, 17	2 2	5 балів	

компресованості інформації. 5.Соціальні норми редагування. 6.Політичні та релігійні норми.					
Тема 11. Композиційні норми редагування наукових текстів 1.Композиція як системно-структурна організація наукового твору. 2.Композиційна структура як сукупність композиційних одиниць, об'єднаних композиційними зв'язками. 3.Основні типи композиційних шаблонів: триблочний, “перевернута піраміда”, інтерв'ю, алфавітний, дипломатичний, наказу, реферативний, енциклопедичний, дисертаційний. 4.Особливості застосування методів контролю. 5.Рубрикація як контроль повідомлень великого обсягу.	Практичне заняття	1, 3, 7 – 9, 11, 17	2	4 бали	
Тема 12. Логічні норми редагування наукових текстів 1.Сутність логічного аналізу наукового тексту. 2.Основні закони правильного мислення: тотожності, виключеного третього, суперечності, достатньої підстави. 3.Завдання редактора в оцінці твору з логічного погляду: усвідомлення логічних зв'язків у тексті, перевірка правильності логічних зв'язків. 4. Прийоми виявлення логічних зв'язків. 5.Прийоми перевірки правильності логічних зв'язків.	Практичне заняття	1, 4, 5, 7 – 9, 11, 17	2	4 бали	
Тема 13. Лінгвістичні й психолінгвістичні норми редагування наукових текстів 1.Лінгвістичні норми. Норми для рівня елементарних знаків (графем і звуків). 2.Норми для рівня слів. 3.Норми для рівня словосполучень. Норми для	Практичне заняття	1, 6 – 9, 11, 15, 16, 17	2	4 бали	

рівня речень. 4.Норми для рівня надфразових єдностей. Норми для рівня блоків. Норми для рівня дискурсу. 5.Психолінгвістичні норми.					
Тема 14. Видавничі норми редагування 1.Види видавничих норм. 2.Характеристика норм для основного простого тексту. 3.Норми редагування переліків. 4.Норми редагування скорочень. 5.Норми редагування посилань. 6.Норми редагування цитат. 7.Норми редагування чужомовних текстів у повідомленні. 8.Характеристика норм для основного складного тексту.	Лекція, практичне заняття	2, 3, 8, 11, 18	2 2	4 бали	
Тема 15. Поліграфічні норми редагування 1.Особливості поліграфічних норм. 2.Норми набирання. 3.Норми верстання.	Семінарське заняття	3, 8, 18	2	4 бали	
Тема 16. Редакторська підготовка наукових видань різних жанрів 1.Видо-типологічний склад й класифікація видань. 2.Редакторська підготовка наукових, науково-популярних та довідкових видань. 3.Редакторська підготовка перекладів. 4.Редакторська підготовка перевидань.	Практичне заняття, семінарське заняття	1, 2, 3, 7, 8, 9, 10, 11	2 2	4 бали	
Тема 17. Редагування наукових текстів в інтернет-журналістиці 1.Робота над помилками. Проблема перевірки орфографії. Заголовки й підписи під ілюстраціями. 2.Посилання. Організація сторінок. Інтерактивні елементи. 3.Мультимедіа в інтернет-журналістиці. 4.Посилання і маргіналії. Шаблони, скрипти і таблиці.	Лекція, практичне заняття	1, 7, 8, 10, 11, 19, 20	2 2	4 бали	
Разом			60	80	

5. Тематика семінарських занять

Семінарське заняття №1

Тема: «Історія розвитку редагування»

Питання для обговорення:

1. Історія розвитку редагування. Періодизація розвитку.
 2. Період існування редагування як практичної діяльності.
 3. Період нагромадження редакційних фактів.
 4. Період функціонування редагування як науки.
 5. Становлення редагування в Україні.
 6. Залежність технології редагування від розвитку технічних засобів
- Література: 7 – 9, 11, 17.

Семінарське заняття №2

Тема: «Методологічні основи та нормативна база редагування»

Питання для обговорення:

1. Передача повідомлень від автора до реципієнта.
 2. Редагування як синтез операцій контролю й виправлення.
 3. Інструменти редагування.
 4. Межі усунення помилок. Ступінь редагованості повідомлень.
 5. Динамічність нормативної бази.
- Література: 7 – 9, 11, 17.

Семінарське заняття №3

Тема: «Методи редагування»

Питання для обговорення:

1. Формалізовані й неформалізовані методи редагування.
 2. Методи контролю: параметричні методи; спискові методи; шаблонні методи; структурні методи; аналітичні методи; когнітивні методи; положеннєві методи; компаративні методи; спеціальні методи.
 3. Методи виправлення: переставлення, видалення, заміна, вставлення, спеціальні методи, скорочення, опрацювання, перероблення.
 4. Ефективність методів редагування.
- Література: 7 – 9, 11, 15 – 17.

Семінарське заняття №4

Тема: «Структура редакторського аналізу»

Питання для обговорення:

1. Предмет, механізм та загальна структура редакторського аналізу.
 2. Структура редакторського аналізу за одиницями тексту.
 3. Структура редакторського аналізу за цілями аналітичного дійства.
 3. Структура редакторського аналізу за сторонами (якостями) тексту.
 4. Загальна схема редакторського аналізу й редагування.
- Література: 7 – 11, 17.

Семінарське заняття №5

Тема: «Культура наукового українського мовлення»

Питання для обговорення:

1. Сутність та особливості наукового стилю мови.
2. Особливості усного і писемного наукового мовлення.
3. Лексикографічна компетентність як показник мовної культури науковця.
4. Властивості й структурно-сміслові компоненти наукових текстів різних жанрів.
5. Наукова стаття як самостійний науковий твір.

6. Наукова рецензія. Науковий відгук.
 7. Композиційно-логічна побудова усної наукової доповіді, виступу.
- Література: 1, 4, 5, 6, 12, 13, 15, 16, 21 – 24.

Семінарське заняття №6

Тема: «Науковий текст як предмет редакторського аналізу»

Питання для обговорення:

1. Науковий текст як результат й одиниця комунікації.
2. Типологія наукових текстів.
3. Запобігання плагіату в наукових текстах.

Література: 1, 2, 4, 5, 6, 12, 13, 15, 16, 20 – 24.

Семінарське заняття №7

Тема: «Методика й технологія правки наукових текстів»

Питання для обговорення:

1. Основні завдання правки: усунення огріхів, виявлених під час редакторського аналізу і не виправлених під час авторського доопрацювання; досягнення виразності й ясності формулювань; перевірка фактичного матеріалу; усунення хиб структури, мови і стилю; ідейне збагачення твору. Основні правила виправлення тексту: доречність, одноступеневість, зрозумілість, компактність.

2. Різновиди правки: за ступенем і характером змін у тексті (правка-скорочення, правка-обробка (правка-доопрацювання), правка-переробка, правка-вичитування), за суб'єктом виконання (авторська, редакторська, коректорська).

3. Правка-скорочення як спосіб досягнення стислості викладу без втрат для змісту.

4. Правка-обробка (правка-доопрацювання) як найбільш поширений різновид редакторської роботи.

5. Правка-переробка як різновид творчості, що передбачає кардинальну зміну первісного авторського варіанту тексту.

6. Правка-вичитування як читання тексту “наскрізь”. Різновиди правки-вичитування: редакторська, коректорська. Загальна методика вичитування.

7. Компенсаційна коректурна правка як спосіб збереження необхідного обсягу тексту. Види компенсаційної правки: правка при вставленні додаткового тексту, правка при видаленні тексту або незаповнених місць полоси.

Література: 1, 4, 5, 6, 8, 9, 12, 13, 17, 21 – 24.

Семінарське заняття №8

Тема: «Інформаційні та соціальні норми редагування наукових текстів»

Питання для обговорення:

1. Норми редагування кількості та новизни інформації.
2. Норми редагування цінності інформації.
3. Норми редагування компресованості інформації.
4. Соціальні норми редагування: юридичні норми; етичні норми; естетичні норми.
5. Політичні та релігійні норми.

Література: 3, 7 – 9, 11, 17.

Семінарське заняття №9

Тема: «Поліграфічні норми редагування»

Питання для обговорення:

1. Норми набирання: загальні норми набирання; норми набирання таблиць; норми набирання формул.

2. Норми верстання: види верстання; загальні норми верстання.

Література: 3, 8, 18.

Семінарське заняття №10

Тема: «Редакторська підготовка наукових видань різних жанрів»

Питання для обговорення:

1. Видо-типологічний склад й класифікація наукових видань.
2. Редакторська підготовка публікацій у закордонних виданнях.

Література: 1, 2, 3, 7, 8, 9, 10, 11.

6. Тематика практичних занять

Практичне заняття №1

Тема: «Загальна класифікація помилок»

Хід практичної роботи

Завдання 1. Дайте характеристику загальної класифікації помилок за З. Партико: інформаційні, модальні і фактичні помилки, темпоральні, локальні і ситуативні, семіотичні, тезаурусні, сприйняттєві, атенційні, копіювальні, нормативні помилки.

Завдання 2. Розкажіть про видавничу класифікацію помилок.

Завдання 3. Робота з текстами статей аспірантів. Знайти помилки та класифікувати їх. Пояснити шляхи усунення помилок.

Література: 7 – 9, 11, 17.

Практичне заняття №2

Тема: «Коректура»

Хід практичної роботи:

Завдання 1. Назвіть види коректур та їх завдання. Охарактеризуйте правила й техніку читки першої коректури, правила й техніку читки другої коректури.

Завдання 2. У чому полягають особливості роботи коректора над коректурою, поданою в електронному вигляді?

Завдання 3. Назвіть різновиди коректури за контролем інформації та охарактеризуйте їх.

Завдання 4. Охарактеризуйте зв'язання як різновид коректури та його види.

Завдання 5. Охарактеризуйте методи коректури з підчитувачем та без підчитувача.

Завдання 6. Познайомтеся із системою коректурних знаків (ДСТУ). Дайте характеристику кожній групі знаків.

Завдання 7. Назвіть правила використання коректурних знаків.

Завдання 8. Виконайте правку наукового тексту із застосуванням коректурних знаків (тексти роздаються на практичному занятті). Стежте за правилами їх використання.

Література: 3, 7 – 9, 14, 18.

Практичне заняття №3-4 (4 години)

Тема: «Методика й технологія правки наукових текстів»

Хід практичної роботи:

Завдання 1. Відпрацювання методики й технології правки під час редагування наукових текстів, підготовлених аспірантами: з'ясуйте особливості праці редактора з поданим текстом та вид (види) правки, що варто використовувати. Відредагуйте текст.

Література: 1, 4, 5, 6, 8, 9, 12, 13, 17, 21 – 24.

Практичне заняття №5

Тема: «Композиційні норми редагування наукових текстів»

Хід практичної роботи

Завдання 1. Охарактеризуйте композицію як системно-структурну організацію наукового твору та її компоненти.

Завдання 2. Розкажіть про класифікацію композиційних зв'язків за формою та за семантичним наповненням.

Завдання 3. Назвіть основні типи композиційних шаблонів та проаналізуйте їх.

Завдання 4. Проаналізуйте основні методи контролю композиції.

Завдання 5. Розкажіть про рубрикацію як контроль повідомлень великого обсягу.

Завдання 6. Визначте види композиції в запропонованих наукових публікаціях (за тематикою дисертаційного дослідження). Дайте відповідь на питання: наскільки обумовлюється композиційна побудова тексту метою, завданням тексту і характером інформації, яка відображується. (тексти роздаються на практичних заняттях)

Завдання 7. Проаналізуйте фахове видання «Вісник ХДАК» з погляду композиційної майстерності, рівня редагування різних видів текстів, надрукованих там. Зверніть увагу на композицію кожної рубрики.

Література: 1, 3, 7 – 9, 11, 17.

Практичне заняття № 6

Тема: «Логічні норми редагування наукових текстів»

Хід практичної роботи:

Завдання 1. Розкажіть про сутність логічного аналізу наукового тексту.

Завдання 2. Назвіть чотири основні закони правильного мислення та умови їх додержання в науковому повідомленні.

Завдання 3. Охарактеризуйте прийоми виявлення логічних зв'язків та прийоми перевірки їх правильності.

Завдання 4. Знайдіть в повідомленнях фахових видань (за вибором) логічні помилки. Запропонуйте способи вдосконалення тексту.

Завдання 5. У поданих повідомленнях виявіть логічні помилки. Виконайте правку тексту (тексти роздаються на практичних заняттях).

Завдання 6. Підберіть у двох фахових видання наукові статті, пов'язані із тематикою Вашого дисертаційного дослідження. Намалюйте схему причинно-наслідкових зв'язків, в яку вкладаються викладені факти. Наскільки логічно вибудований ланцюжок «причина – наслідок» у авторів? Чи достатньо наведено аргументів для розкриття проблеми?

Література: 1, 4, 5, 7 – 9, 11, 17.

Практичне заняття №7

Тема: «Лінгвістичні й психолінгвістичні норми редагування наукових текстів»

Хід практичної роботи:

Завдання 1. Дайте характеристику лінгвістичних норм для рівня елементарних знаків (графем і звуків).

Завдання 2. Дайте характеристику лінгвістичних норм для рівня морфем.

Завдання 3. Охарактеризуйте лінгвістичні норми для рівня слів та словосполучень.

Завдання 4. Розкажіть про лінгвістичні норми для рівня речень та надфразових єдностей.

Завдання 5. Охарактеризуйте лінгвістичні норми для рівня блоків та для рівня дискурсу.

Завдання 6. Поясніть Ваше розуміння психолінгвістичних норм редагування.

Завдання 7. Виявіть відхилення від лінгвістичних норм в поданих наукових текстах (тексти роздаються на практичному занятті), внесіть необхідні виправлення.

Завдання 8. Поясніть, яким чином в наукових текстах застосовуються психолінгвістичні норми. Наведіть приклади.

Література: 1, 6 – 9, 11, 15, 16, 17.

Практичне заняття №8

Тема: «Видавничі норми редагування»

Хід практичної роботи:

Завдання 1. Дайте загальну характеристику видавничих норм редагування.

Завдання 2. Охарактеризуйте норми для основного простого тексту.

Завдання 3. Розкажіть про норми для основного складного тексту: таблиці, формули.

Завдання 4. Охарактеризуйте норми для ілюстрацій.

Завдання 5. Розкажіть про норми для апарату видання.

Завдання 6. Виконайте правку наукового тексту (тексти роздаються на практичних заняттях), враховуючи видавничі норми редагування.

Література: 2, 3, 8, 11, 18.

Практичне заняття №9

Тема: «Редакторська підготовка наукових видань різних жанрів»

Хід практичної роботи:

Завдання 1. Розкажіть про видо-типологічний склад та класифікацію наукових видань.

Завдання 2. Розкажіть про редакторську підготовку наукових, науково-популярних та довідкових видань.

Завдання 3. Проаналізуйте особливості редагування перекладів та редакторську підготовку перевидань.

Завдання 4. Визначте особливості редагування наукових текстів різних жанрів: тези наукової доповіді, анотація, наукова стаття (робота з науковими текстами, підготовленими аспірантами).

Література: 2, 3, 8, 11, 18.

Практичне заняття №10

Тема: «Редагування наукових текстів в інтернет-журналістиці»

Хід практичної роботи:

Завдання 1. Знайдіть три різні сайти наукових видань, докладно розгляньте їх і напишіть висновок щодо того, яку специфіку має кожен із сайтів.

Завдання 2. Проаналізуйте сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського щодо представлення наукових ресурсів.

Завдання 3. Знайдіть два електронні фахові видання, проаналізуйте вимоги щодо подання матеріалів до публікації.

Завдання 4. Виберіть три електронні закордонні видання, пов'язані із вашим фахом. Проаналізуйте особливості представлення інформації та вимоги до статей. Порівняйте їх з відповідними українським виданнями. Напишіть свої висновки щодо спільного і відмінного між цими сторінками та оцініть їх зручність. Як вони організовані з точки зору добору тексту та візуального оформлення? Чи є різниця у легкості користування? Який із сайтів візуально привабливіший? Детально обґрунтуйте свої думки щодо привабливості сайтів.

Література: 1, 7, 8, 10, 11, 19, 20.

7. Самостійна робота

№ п/п	Тематика	К-сть годин
1	Історія розвитку редагування	2
2	Методологічні основи та нормативна база редагування	2
3	Методи редагування	2
4	Помилки та їх види	2
5	Структура редакторського аналізу	2
6	Методика й технологія правки наукових текстів	2
7	Композиційні норми редагування наукових текстів	2
8	Логічні норми редагування наукових текстів	2
9	Лінгвістичні й психолінгвістичні норми редагування наукових текстів	2
10	Видавничі норми редагування	5

11	Редакторська підготовка наукових видань різних жанрів	2
12	Редагування наукових текстів в інтернет-журналістиці	5
Разом:		30

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Рівень досягнення запланованих результатів навчання перевірятиметься за допомогою таких форм контролю:

- 1) взаємодія, вступ у комунікацію, здатність бути зрозумілим та толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові особливості – диспути, доповіді, бесіди, наскрізні проекти;
- 2) знання, розуміння та дотримання етичних принципів професійної діяльності дослідника – тестування, поточне опитування, моделювання практичних професійних ситуацій з метою вирішення проблем побудови та удосконалення наукового тексту: реферати, есе, аналіз тексту;
- 3) пояснення та прогнозування текстологічних змін на основі аналізу наукового повідомлення з позицій різних норм редагування та опрацювання наукової інформації – поточне опитування, практичні завдання;
- 4) демонстрація соціально відповідальної та свідомої поведінки, слідування гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності – студентські презентації та виступи на наукових заходах, групова дискусія;
- 5) здійснення процедур удосконалення наукових текстів різних жанрів – наскрізні проекти, аналітичні звіти, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- 6) залікове завдання – наскрізний проект «Написання та редагування наукової статті за темою дисертаційного дослідження», залікова контрольна робота.

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Теорія та практика наукового редагування» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Для заліку

Змістовий модуль 1 Теми 1-8	Змістовий модуль 2 Теми 9-17	Підсумковий контроль Наскрізний проект, контрольна робота (залік)
40%	40%	20%
15 тиждень (2-й семестр)	15 тиждень (3-й семестр)	Залікова сесія

Шкала оцінювання:

За шкалою ТНЕУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Опорні конспекти лекцій;	1, 2,4-8,10,14,17
2.	Навчальні посібники, підручники;	1-17
3.	Силабус;	1-17
4.	Тексти наукових текстів для практичних занять;	3,5,9,11,12-14,16,17
5.	Засоби підсумкового контролю (тестові завдання для підсумкового контролю, наскрізний проєкт)	1-17

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Ботвина Н. В. Офіційно-діловий та науковий стилі української мови : навч. посібник. Київ : Артєк, 1998. 190 с.
2. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічні посилання. Загальні положення та правила складання : чинний від 07.2016. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с.
3. Завгородня Л. В. Основи літературного редагування та коректури : навч. посіб. Черкаси : Брама – Україна, 2010. 164 с.
4. Капелюшний А. О. Практична стилістика української мови : навч. посіб. Львів : ПАІС, 2007. 400 с.
5. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 423 с.
6. Мацько Л. І. Культура української фахової мови : навч. посіб. Київ: ВЦ "Академія", 2007. 360 с.
7. Партико З. В. Галузеве редагування в засобах масової інформації: конспект лекцій. Львів : Афіша, 2007. 102 с.
8. Партико З. В. Загальне редагування: нормативні основи: навч. посіб. Львів : Афіша, 2001. 416 с.
9. Різун В. В. Літературне редагування : підручник. Київ : Либідь, 1996. 240 с.
10. Сізова К., Алексеєнко Н., Бутко Л. Практикум з редагування : навч. посіб. Київ : Наша культура і наука, 2007. 111 с.
11. Тимошик М. Книга для автора, редактора, видавця : практичний посібник. Київ : Наша культура і наука, 2006. 560 с.
12. Шейко В. М., Богущкий Ю. П., Кушнарєнко Н. М. Наукова творчість у галузі культурології і мистецтвознавства : навч. посіб. Харків : ХДАК, 2016. 329 с.
13. Шейко В. М. Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. Київ : Знання, 2008. 310 с.

Допоміжна література:

14. Іванченко Р. Г. Літературне редагування. Київ : Вища школа, 1983. 368 с.
15. Капелюшний А. О. Редагування в засобах масової інформації: навч. посіб. Львів : ПАІС, 2005. 304 с.
16. Капелюшний А. О. Стилїстика і редагування : навч. посіб. Львів : ПАІС, 2002. 576 с.
17. Карпенко В. О. Основи редакторської майстерності. Теорія, методика, практика : підручник. Київ : Університет «Україна», 2007. 431 с.
18. Крайнікова Т. С. Коректура : підручник. Київ : Наша культура і наука, 2005. 252 с.

19.Крейг Р. Інтернет-журналістика: робота журналіста і редактора у нових ЗМІ : пер. з англ. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. 324 с.

20.Міжнародні стилі цитування та посилання в наукових роботах : метод. реком. / О. Боженко, та ін. ; редкол. В. С. Пашкова та ін. Київ : УБА, 2016. 117 с.

21.Михайлова О. Г. Українське наукове мовлення. Лексичні та граматичні особливості : навч. посіб. Харків, 2000. 97 с.

22.Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови : навч. посіб. Київ : «Центр навчальної літератури», 2006. 312 с.

23.Семенов О. М., Рудь О. М. Культура фахової мови : навч. посіб. Суми: РВВ СОІШПО, 2014. 260 с.

24.Сурмін Ю. П. Наукові тексти : специфіка, підготовка та презентація : навч.-метод. посіб. Київ : НАДУ, 2008. 184 с.

Інтернет-ресурси:

ABBYY Lingvo. — <http://www.lingvo.ua>.

Електронна бібліотека інституту журналістики. — <http://journalib.univ.kiev.ua/>.

Електронні інформаційні ресурси НБУВ. — <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>.

Законодавство України — <https://rada.gov.ua/news/zak>

Інформаційно-довідковий портал "СловоUA". — <http://slovoua.com>.

Лінгвістичний портал MOVA.info. — <http://www.mova.info>.

Мета – українська пошукова система. — <http://www.meta-ukraine.com>.

Наукова періодика України — <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334> –.

Неправильно-правильно. — <http://nepravylno-pravylno.wikidot.com/>.

Пошукова система Google. — <http://www.google.com>.

Російсько-український словник сталих виразів. — <http://stalivyrazy.org.ua>.

Російсько-українські словники.— <http://r2u.org.ua>.

Світ слова. — <http://svitslova.com>.

Словник скорочень української мови. — <http://ukrskor.info/>.

Словник української мови. — <http://sum.in.ua>.

Словопедія. — <http://slovopedia.org.ua/>.

Словотвір. — <http://www.slovotvir.org.ua/>.

Технічний комітет стандартизації науково-технічної термінології. — http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_main.htm.

Український мовно-інформаційний фонд НАН України. — <http://lcorp.ulif.org.ua/LSlist/>.

Український правопис. — http://slovo.ucoz.ua/index/pravopis_skladnikh_sliv/0-68.

Уроки державної мови. — <http://mova.kreschatic.kiev.ua/>.